מסורת השס

נתקללה בבל נתקללו שכניה. כלומר אוי לרשע אוי לשכנו: קחת וקפוד. חיות ועופות רעים ומזיקין את השכנים אבל עי השדה ומטעי כרם שנתקללו בה ערי ישראל הגלה היא לשכנים: אולכלוסי. חיל גדול של שעים רבות: חכם הרזים. היודע מה שבלב כל אלו: לשמשני. שהם מוזשים ומוזעים תורה אור

ואני מונח מוכן: כל אומות שוקדות ובאות לפתחי. עשיר היה והכל באין אצלו לשמורה: שאם יזכה. לעולם הבא וילחם בכבוד מלך המשיח: יבחין. כמה יתר כבוד יד נוטלי שכר מצות יותר ממה שהיה כבוד האומות בעוה"ז: מאני לנהרא. הכדין השלמים הולכים לנהר לשאוב מים: כגני ליית. השבורים להיכן כלומר למה הולכים ואף אתה שאתה סומא ולא תראהו להיכן הוא: גונדא. כת: ורמאי דינא. אוכלים

*אמר רבי ירמיה בן אלעזר נתקללה בבל נתקללו שכניה נתקללה שומרון נתברכו שכניה: נתקללה בבל נתקללו שכניה דכתיב °ושמתיה למורש קפוד ואגמי מים° נתקללה שומרון נתברכו שכניה דכתיב °ושמתי שומרון לעי השדה למטעי כרם"וגו' ואמר רב המנונא *הרואה: אוכלוסי ישראל אומר ברוך חכם הרזים, אוכלוסי עובדי כוכבים אומר °ברושה אמכם וגו' ת"ר "הרואה אוכלוסי ישראל אומר "ברוך חכם הרזים שאין דעתם דומה זה לזה ואין פרצופיהן דומים זה לזה" בן

זומא ראה אוכלוסא על גב מעלה בהר הבית אמר "ברוך חכם הרזים וברוך שברא כל אלו לשמשני הוא היה אומר כמה יגיעות יגע אדם הראשון עד שמצא פת לאכול: חרש וזרע וקצר ועמר ודש וזרה וברר וטחן והרקיד ולש ואפה ואח"כ אכל ואני משכים ומוצא כל אלו מתוקנין לפני, וכמה יגיעות יגע אדם הראשון עד שמצא בגד ללבוש: גזז ולבן ונפץ וטוה וארג ואחר כך מצא בגד ללבוש ואני משכים ומוצא כל אלו מתוקנים לפני, כל *אומות שוקדות ובאות לפתח ביתי ואני משכים ומוצא כל אלו לפני הוא היה אומר אורח טוב *מהו אומר "כמה טרחות טרח בעל הבית בשבילי, כמה בשר הביא לפני, כמה יין הביא לפני כמה גלוסקאות הביא לפני, וכל מה שטרח לא טרח אלא בשבילי" אבל אורח רע מהו אומר "מה טורח טרח בעל הבית זה, פת אחת אכלתי, חתיכה אחת אכלתי, כוס אחד שתיתי, כל טורח שטרח בעל הבית זה לא טרח אלא בשביל אשתו ובניו" על אורח טוב מהו אומר "זכור כי תשגיא פעלו אשר שוררו אנשים על אורח רע כתיב °לכן יראהו אנשים וגו' °והאיש בימי שאול זקן בא באנשים" אמר *רבא ואיתימא רב זביד ואיתימא רב אושעיא זה ישי אבי דוד שיצא באוכלוסא ונכנס באוכלוסא ודרש באוכלוסא אמר עולא נקיטינן אין אוכלוסא בבבל תנא אין אוכלוסא פחותה מששים רבוא ת"ר הרואה חכמי ישראל אומר ברוך שחלק מחכמתו ליראיו חכמי עובדי כוכבים אומר ברוך שנתן מחכמתו [ה] לבריותיו הרואה מלכי ישראל אומר ברוך שחלק מכבודו ליראיו מלכי עובדי כוכבים אומר ברוך שנתן מכבודו [ו] לבריותיו א"ר יוחנן *לעולם ישתדל אדם לרוץ לקראת מלכי ישראל ולא לקראת מלכי ישראל בלבד אלא אפי' לקראת מלכי עובדי כוכבים שאם יזכה, בחן בין מלכי ישראל למלכי עובדי כוכבים רב ששת סגי נהור הוה, הוו קאזלי כולי עלמא לקבולי אפי מלכא וקם אזל בהדייהו רב ששת אשכחיה ההוא צדוקי אמר ליה חצבי לנהרא בנני ליא? אמר ליה תא חזי דידענא טפי מינך: חלף גונדא קמייתא כי קא אוושא אמר ליה ההוא צדוקי אתא מלכא, אמר ליה רב ששת לא קאתי, חלף גונדא תנינא כי קא אוושא אמר ליה ההוא צדוקי השתא קא אתי מלכא, אמר ליה רב ששת לא קא אתי מלכא, חלף חלתאי כי קא שתקא אמר ליה רב ששת ודאי השתא אתי מלכא, אמר ליה ההוא צדוקי מנא לך הא? אמר ליה דמלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיעא דכתיב °צא ועמדת בהר לפני ה' והנה ה' עובר ורוח גדולה וחזק מפרק הרים ומשבר סלעים לפני ה' לא ברוח ה' וארח הרוח רעש לא ברעש ה' ואחר הרעש אש לא באש ה' ואחר האש קול דממה דקה, כי אתא מלכא פתח רב ששת וקא מברך ליה, אמר ליה ההוא צדוקי למאן דלא חזית ליה קא מברכת? ומאי הוי עליה דההוא צדוקי אמר ליה כחלינהו לעיניה ואיבא דאמרי רב ששת*) *נתן עיניו בו ונעשה גל של עצמות. ר' שילא *נגדיה לההוא גברא דבעל מצרית אזל אכל ביה קורצי בי מלכא אמר איכא חד גברא ביהודאי דקא דיין דינא בלא הרמנא דמלכא שדר עליה פריסתקא כי אתא אמרי ליה מה טעמא נגדתיה להאי? אמר להו דבא על חמרתא אמרי ליה אית לך סהדי? אמר להו אין, אתא אליהו אדמי ליה כאניש ואסהיד, אמרי ליה אי הכי בר קטלא הוא, אמר להו אנן מיומא דגלינן מארעין לית לן רשותא למקטל, אתון מאי דבעיתון עבידו ביה עד דמעייני ביה בדינא פתח ר' שילא ואמר °לך ה' הגדולה והגבורה וגו'" אמרי ליה מאי קאמרת אמר להו הכי קאמינא בריך רחמנא דיהיב מלכותא בארעא כעין מלכותא דרקיעא ויהב לכו שולטנא ורחמי דינא, אמרו חביבא עליה יקרא דמלכותא כולי האי יהבי ליה קולפא אמרו ליה דן דינא, כי הוה נפיק אמר ליה ההוא גברא עביד רחמנא ניסא לשקרי, הכי אמר ליה - רשע, לאו חמרי איקרו דכתיב °אשר בשר חמורים בשרם, חזייה דקאזיל למימרא להו דקרינהו חמרי, אמר האי רודף הוא *והתורה אמרה אם בא להרגך השכם להרגו מחייה בקולפא וקטליה, אמר הואיל ואתעביד לי ניסא בהאי קרא דדשינא ליה: לך ה' הגדולה זו מעשה בראשית וכן הוא אומר °עושה גדולות עד אין חקר" "והגבורה" זו יציאת מצרים שנאמר °וירא ישראל את היד הגדולה וגו'" "והתפארת" זו חמה ולבנה שעמדו לו ליהושע שנאמר °וידום השמש וירח עמד וגו'" "והנצח" זו מפלתה של רומי וכן הוא אומר °ויז נצחם על בגדי וגו'" "וההוד" זו מלחמת נחלי ארנון שנאמר °על כן יאמר בספר מלחמות ה' את והב בסופה"וגו'" "כי כל בשמים ובארץ" זו מלחמת סיסרא שנאמר °מן שמים נלחמו הכוכבים ממסלותם וגו'" "לך ה' הממלכה" זו מלחמת עמלק וכן הוא אומר °כי יד על כס יה "והמתנשא" זו מלחמת גוג ומגוג וכן הוא אומר °הנני אליך גוג נשיא ראש משך ותובל "לכל לראש" אמר *רב חנן בר רבא אמר ר' יוחנן אפילו ריש גרגיתא מן *שמיא מנו ליה, במתניתא תנא משמיה דרבי עקיבא "לך ה' הגדולה" זו קריעת ים סוף "והגבורה" זו מכת בכורות "והתפארת" זו מתן תורה "והנצח" זו ירושלים "וההוד" זו בית המקדש:

*) [נ"י המרון מלתא אמר רב ששת ונפקי בטשמא דנרא וכבינהו לעיניה מהון מרן כמנו ל"]

תנו

מסורת הש"ס

[שוטפתא פ"ו]

[ל"ל אומניות]

[פי' תו' ב"מ כג: ד"ה בלוסקיות]

[ל"ל נגרא לבריותיו. ל"ב לבריו: [ב] שם לבריותיו. ל"ב לבריו:]

[מלכים ב' יט]

[עיין מ"ש: ל"ל שבן עזאי היה הסיתותו]

[ל"ל נגרא לבריותיו. ל"ב לבריו: [ב] שם לבריותיו. ל"ב לבריו:]

[מלכים ב' יט]

[שבת לד. נ"ב עה. סנהד' ק.]

[ד"ה ל' כט]

[יחזקאל כג]

[נקיון סב: סנהדרין עב.]

[מיוב לא]

[שמות יד]

[ישעיה סג]

[במדבר כא]

[שופטים ה]

[שמות יז]

[יחזקאל לח לט]

[ב"ב לא: ושם איתא א"ר חנן ב"ר אמר רב וסי' והתם מייתי ליה]

[בסדר שאר מימרות שאמר בשם רב ע"ש]

מיכן ואחת מיכן ואחת על בניהן ואמר רבא כי תניא ההיא בעיקר מרקולים כל שהוא מוצב בזה המעשה נקרא מרקולים והיו שוברין אותו והיה עבודתו שמשליך אבן כלפי אותן האבנים המוצבין (כדתנא) (כדתנן) במסורדין בפ' ד' מיתות (דף ס) הזורק אבן למרקולים זו היא עבודתו כלומר ישראל שעשה כן בשנגה חייב חטאת במזיד בלא התראה עשה כרת ואם התרו בו נסקל ואמרי' בגמ' (שם דף סד) ואע"ג דקא מיכוין למרגמה ובמס' ע"ז בפ' ר' ישמעאל (דף נ) איתא להא ברייתא שהזכרנוה ובכ"מ בפ' אלו מציאות שלו (דף כה) כאבני בית קלים חייב לחבריו ואלו זק אבני בית קלים אחת מיכן ואחת באמצע:

התורה אמרה הבא להרגך השכם להרגו הייתו דאמר רחמנא (שמות כב) אם במחתרת ימצא הנגב והכה וגו' והתם במסורדין בפרק בן סורר ומורה (דף מב) תניגן הבא במחתרת ניתן משום סיפו ואמרינן בגמ' אמר רבא מ"ם דמחתרת חזקה אין אדם מעמיד עצמו על ממונו ואמי מ"מ אמר אי אזילנא ואי לאמאי מריה דבייתא ולא שביק לי קשלנא ליה ואמרה תורה בא להרגך השכם להרגו: ") [עיין לעמוד הקודם]